

Základní pojmy církevních dějin (starověk - od počátku po Řehoře I.)

A) Obecné věci:

Pojem historie

Dějiny spásy + církevní dějiny - rozdíl

Dějiny církve ve vztahu k pojmům: věda, skepse, víra, tajemství, apologetika

B) Osobnosti CD:

Apoštolé a jejich žáci

Významní papežové: Klement I, Viktor I, Kornelius I, Sixtus II, Marcellinus a Marcellus, Silvestr I, Damasus I, Siricius I, Lev I, Vigilius a Pelagius, Řehoř I

Významní biskupové: Ignác z Antiochie, Ireneus, Cyprian, Athanasius, Ambrož, Augustin, Basil,

Řehořové Nazianský a Nysský, Jan Zlatoústý, Cyril Alexandrijský,

Učitelé církve: (někteří jmenovaní papežové, většina jmen. biskupů) + Jeroným

Apologeti - pojem; Justin a jiní

Jiní významní myslitelé: Klement Alexandrijský, Origénes, Tertulian

Význ. mučedníci: např. Vavřinec, Anežka atd.

Zakladatelské postavy mnišského života: Antonín, Basil, Augustin

Významní heretikové: Markion, Maní, Arius ap.

Pohanští odpůrci křesťanství: Porfyrius, Kelsos, Julian

C) Šíření křesťanství:

Periodizace: apoštolská a poapoštolská doba, "skrytá církev" (společnost vnímá křesťany jako jednu ze židovských/ sekt; církev poznávaná či uznávaná "de facto"; "pax Ecclesiae" a jeho etapy (postupné vzdalování se "východu" a západu))

"Topografie": jak se křesťanství šířilo v rámci Římské říše, kam v období starověku dospělo mimo ni (Persie, Arménie, Gruzie, Etiopie, o oblasti obývané Germány); města a venkov - souvislost s organizací církve

Chronologie: - časově určit dobu pojmů z oblasti periodizace a chronologie

Překážky: pronásledování (jmenovat hlavní z nich - Nero, Decius a Valerianus, Dioklecián), způsob pronásledování (rozdíl oproti persekuci totalitními režimy); tolerance a její meze (Pliniova korespondence s Traianem, výnos Septimia Severa; Galienus; konec posledního pronásledování poč. 4. stol.) vliv rozkolů a herezí

D) **Vnitřní růst církve:** vývoj "služeb" v církvi - jáhnové, biskupové a presbyteři; obce a spojení mezi nimi; římský primát (doklady); katechumenát; místa bohoslužeb; počátky a vývoj specifických církevních budov; křesťanské umění; mnišství; synody a koncily

E) **Významné události:** z větší části se kryje s body A-C, je však třeba umět zařadit události, jako jsou - velká pronásledování (Decius, Dioklecián ap.), edikt milánský, nicejský koncil, Julianova pohanská reakce, 1. konstantinopolský koncil, efeský koncil, chalcedonský koncil ap. - do souvislosti s politickými dějinami Římské říše